

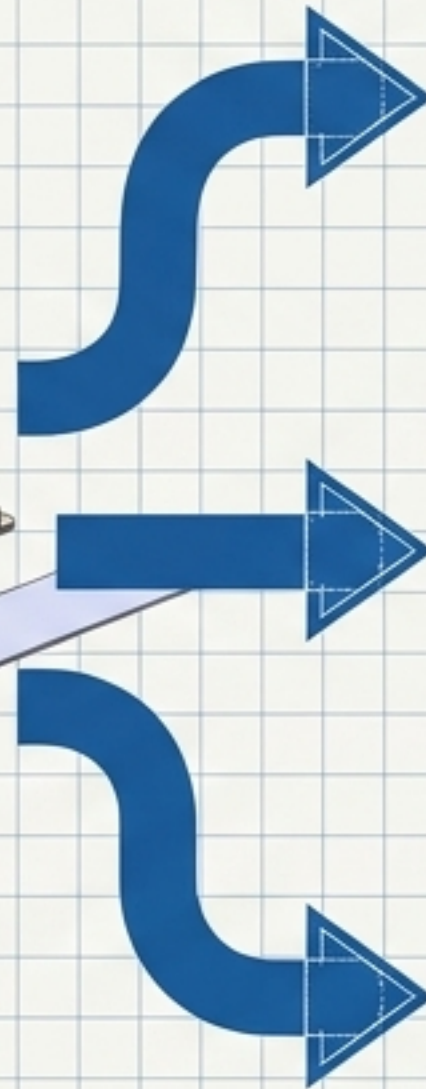
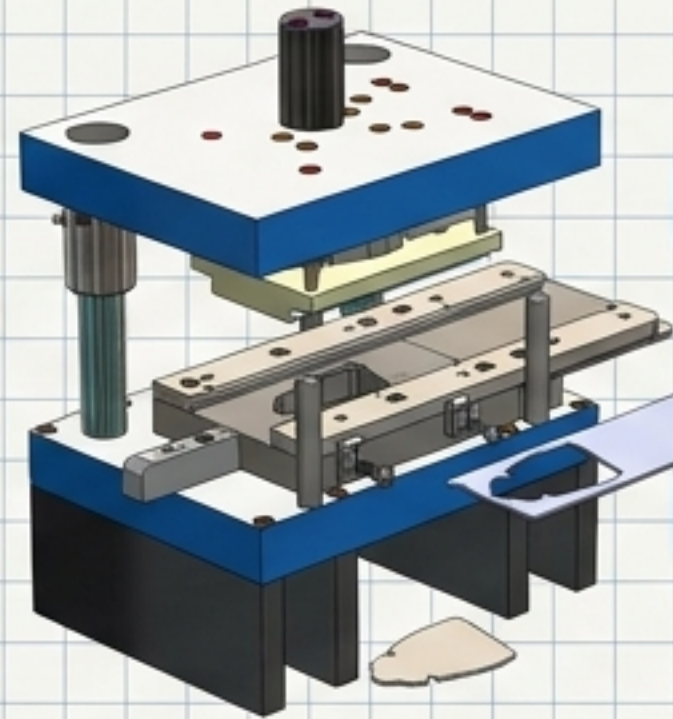

วิชา ผลิตชิ้นส่วนแม่พิมพ์โลหะ

Unit 1 – ความรู้ทั่วไปและหลักการพื้นฐานของแม่พิมพ์โลหะ

คุณภาพของอุตสาหกรรมแม่พิมพ์เป็นตัวกำหนดคุณภาพของสินค้าทุกชนิด

ทำไมแม่พิมพ์โลหะถึงสำคัญ?

Mass Production

ผลิตสินค้ารูปร่างเหมือนกันได้ครั้งละมากๆ

Standardization

ได้มาตรฐานเดียวกันอย่างรวดเร็ว

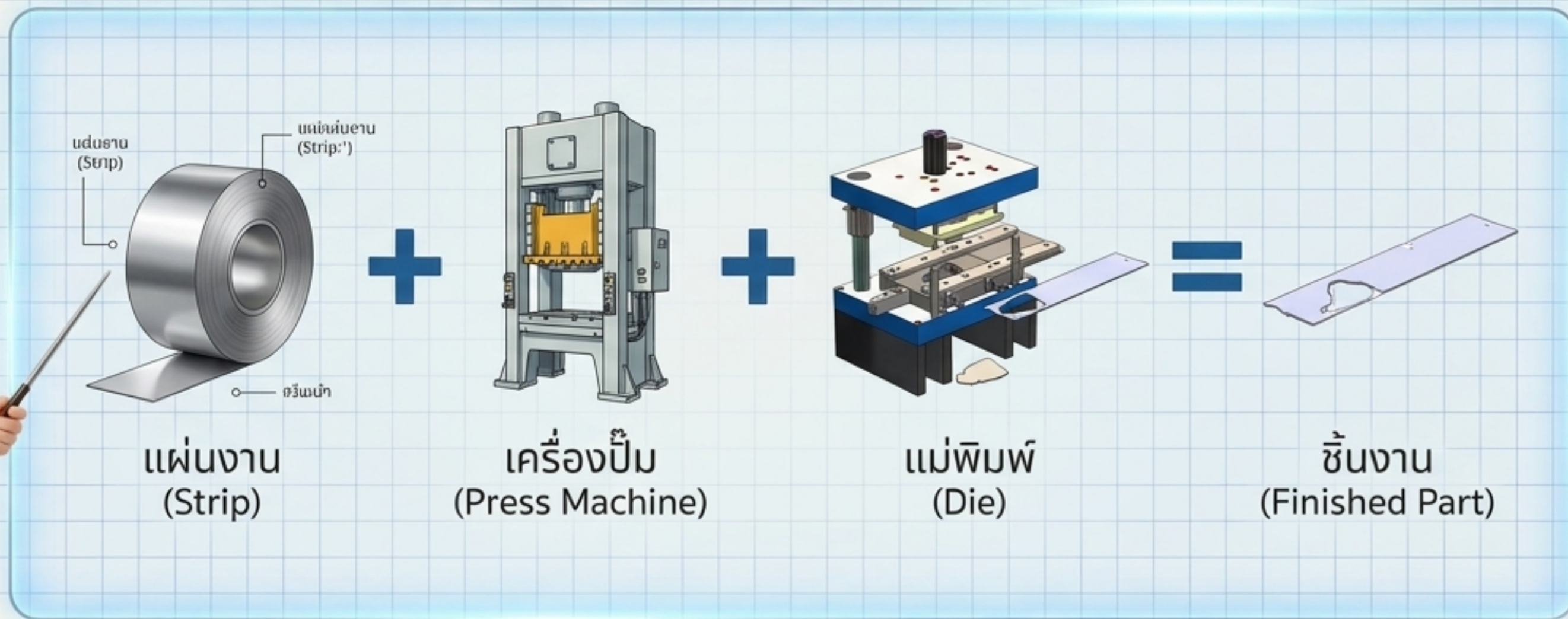

Cost Reduction

ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

นิยามและหลักการทำงาน

แม่พิมพ์โลหะ คือ 'แม่แบบ' ที่ใช้ผลิตชิ้นส่วน

1

หลักการ: ป้อนแผ่นงาน (Strip) เข้าเครื่องปั๊ม

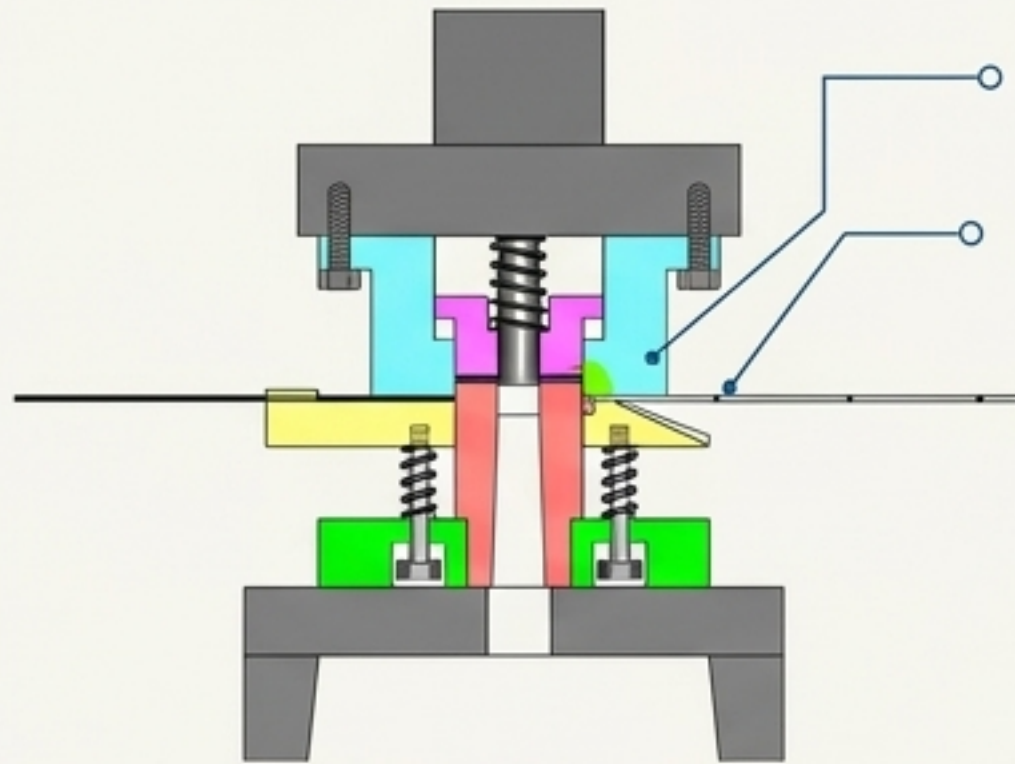
2

→ แท่นปั๊มกดลงบนแม่พิมพ์

3

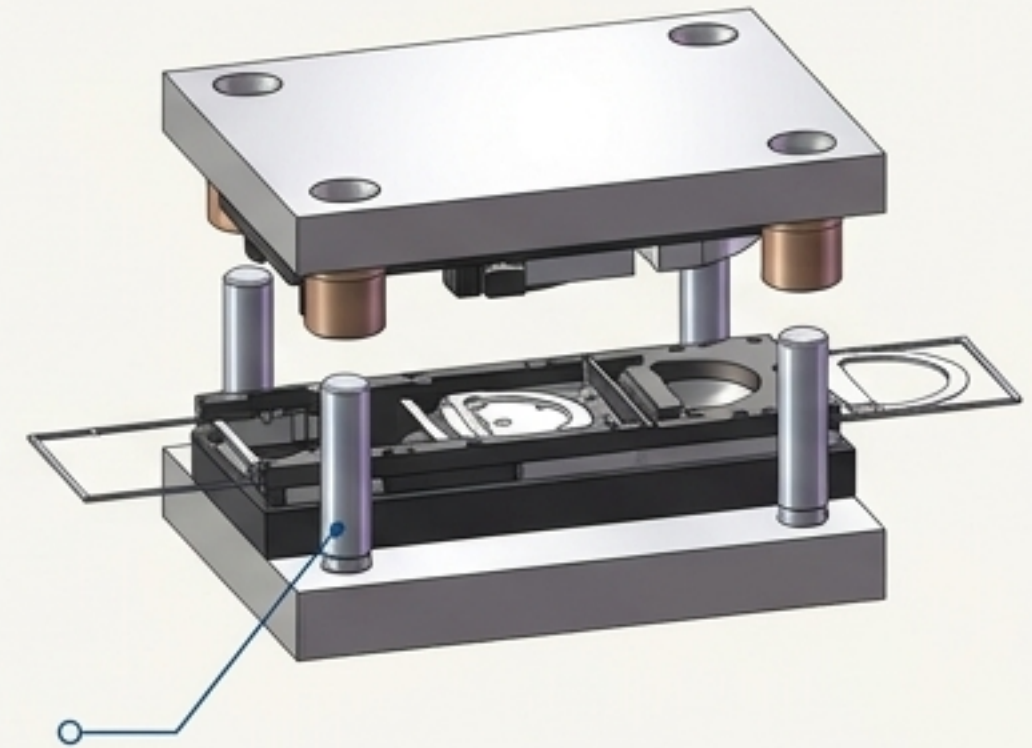
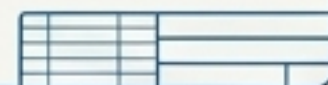
→ ได้ชิ้นงานตามรูปทรง

ชนิดของแม่พิมพ์โลหะ

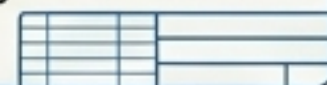
แม่พิมพ์แบบผสม (Compound Die)

- ทำงานหลายกรรมวิธี (เช่น ตัดและเจาะรู) ในสถานีเดียว และ การป้อนครั้งเดียว

แม่พิมพ์แบบต่อเนื่อง (Progressive Die)

- ทำงานหลายกรรมวิธี โดยแยกสถานี (Stations) ชิ้นงานจะเคลื่อนไปตามแผ่นงานจนถึงสถานีสุดท้ายจึงหลุดออกเป็นชิ้นสำเร็จ

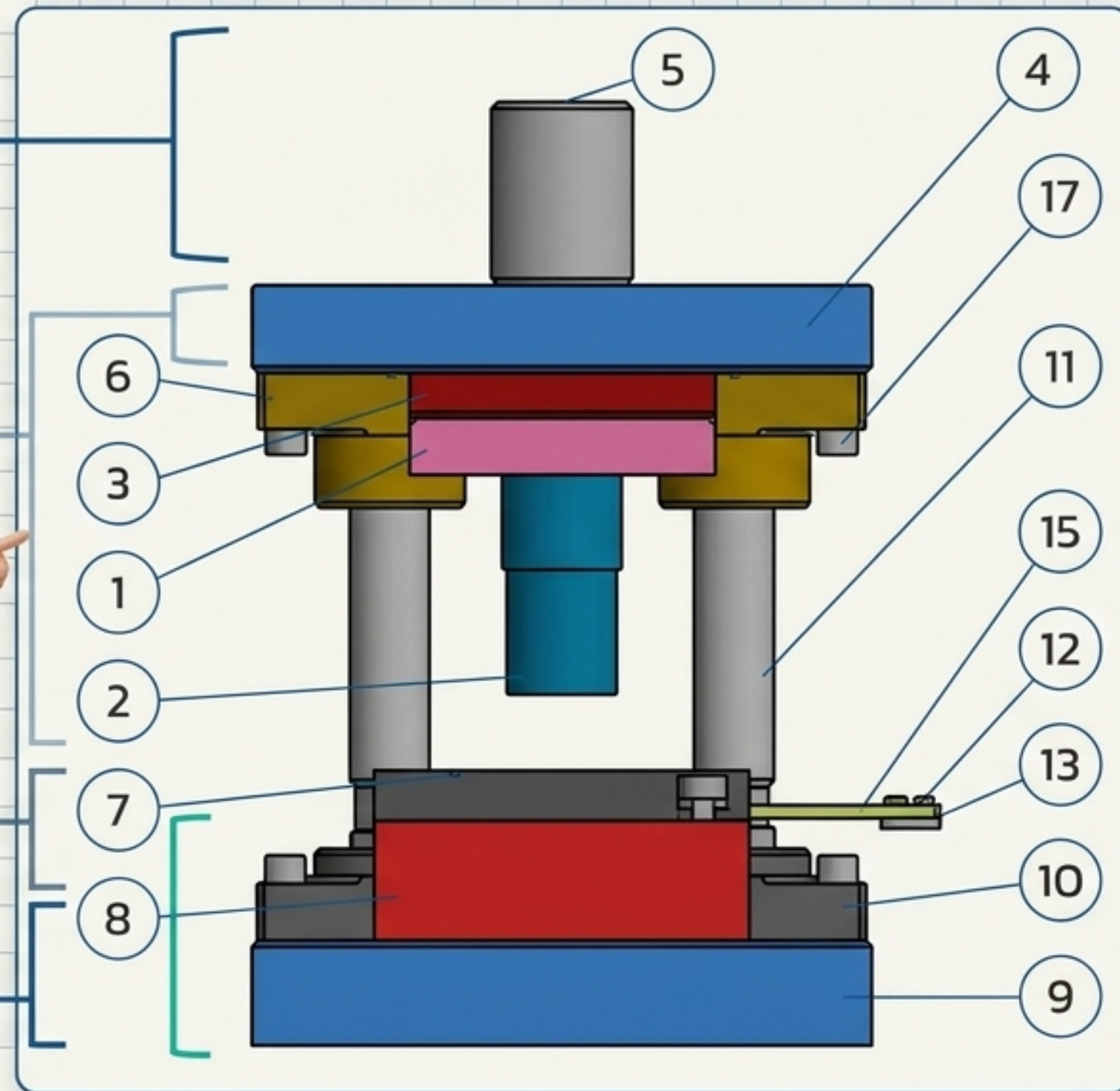
กายวิภาคของแม่พิมพ์: 17 ชิ้นส่วน 4 ระบบหลัก

1. ระบบเจาะและยึดด้านบน
(The Punch System)

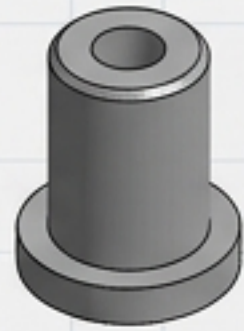
2. ระบบนำเลื่อน
(The Guiding System)

3. ระบบฐานและคมตัดล่าง
(The Die & Base System)

4. ระบบป้อนชิ้นงาน
(The Feeding System)

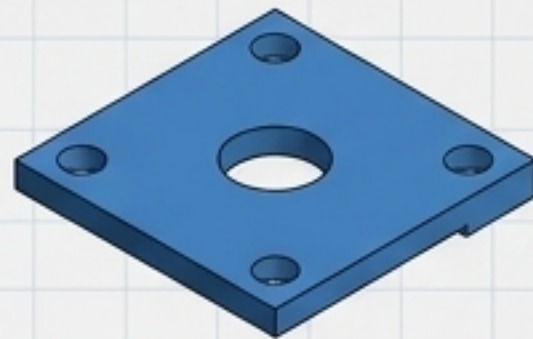

ระบบที่ 1: ส่วนเจาะและยึดด้านบน (The Punch System)

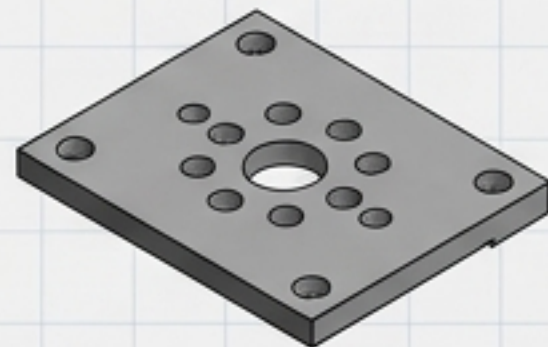
5) ด้ามจับยึดแม่พิมพ์ (Shank)

สวมใส่เข้ารูงูม เพราะจับยึดแม่พิมพ์เข้ากับเครื่องปั๊ม

4) แผ่นยึดแม่พิมพ์ด้านบน (Upper plate)

จับยึดชิ้นส่วนแม่พิมพ์ด้านบน

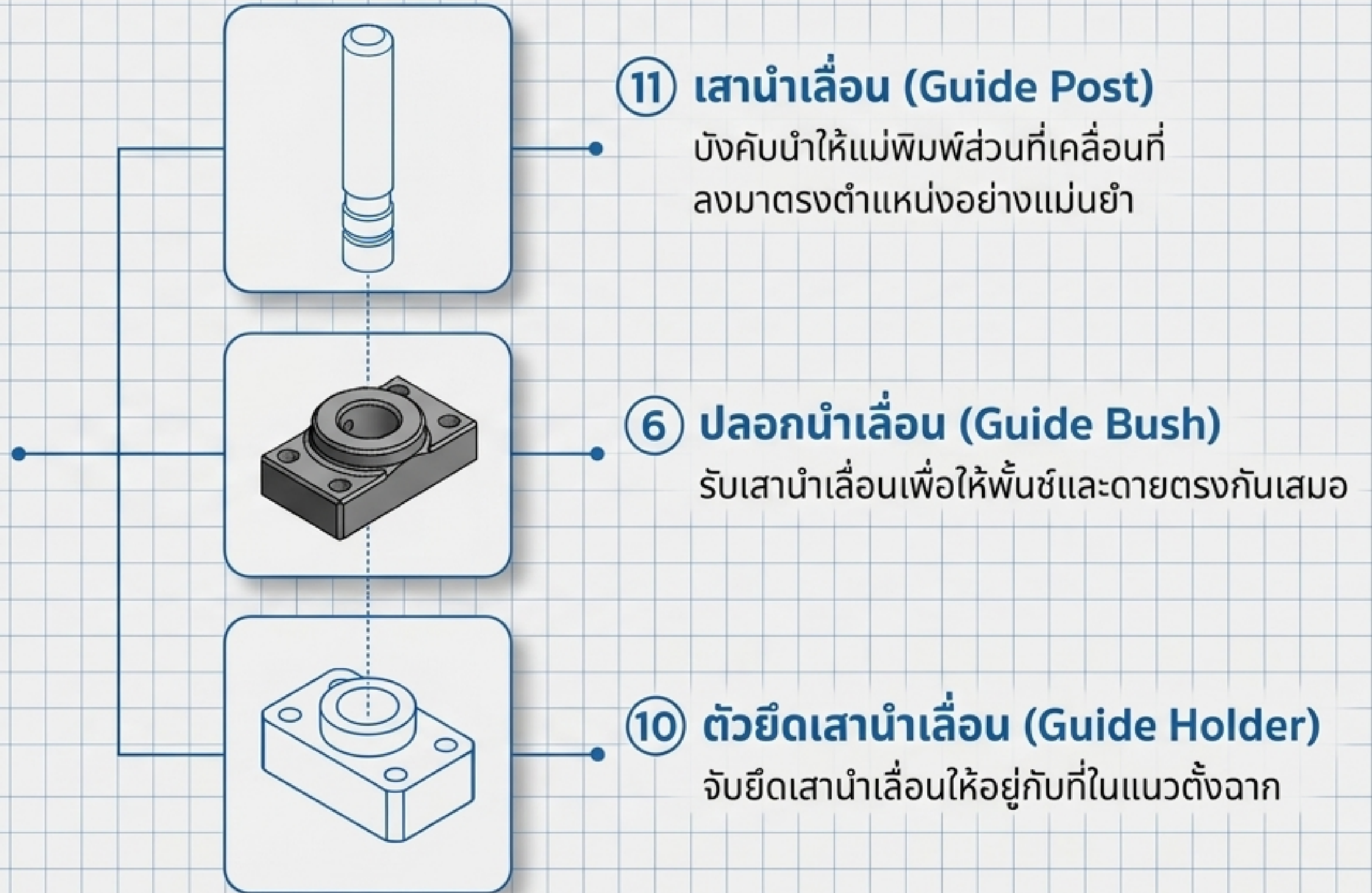

1) 1) แผ่นยึดพินซ์ (Punch plate)

จับยึดราพินซ์เจาะรูให้ตรงตำแหน่ง

ระบบที่ 2: ส่วนนำเลื้อน (The Guiding System)

ระบบที่ 3: ส่วนฐานและคมตัดล่าง (The Die & Base System)

(7)

แผ่นปลดชิ้นงาน (Stripper plate)

- ปลดชิ้นงานออกจากพื้นที่
และกดชิ้นงานไม่ให้เกิดรอยยุบ

(8)

แผ่นตาย (Die block)

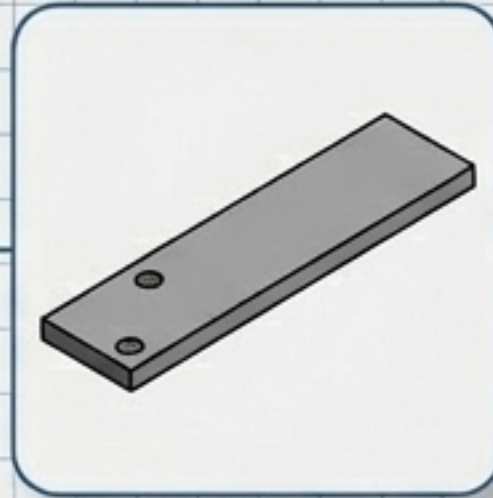
- คมตัดล่าง ตัวกำหนดขนาดและ
รูปร่างของชิ้นงาน

(9)

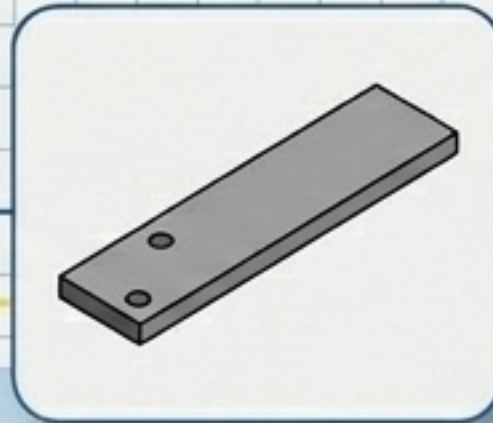
**แผ่นยึดแม่พิมพ์ตัวล่าง
(Lower plate)**

- ฐานราก ยึดชุดล่างเข้ากับเครื่องปั๊ม

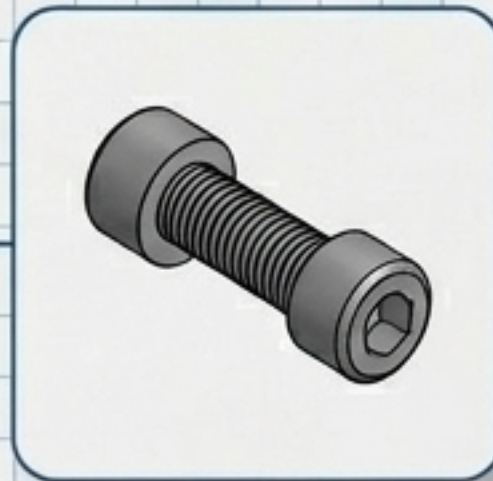
ระบบที่ 4: ส่วนป้อนชิ้นงาน (The Feeding System)

⑫ แผ่นบังคับชิ้นงานด้านหลัง (Back gage)
บังคับแผ่นงานด้านหลังให้เลื่อนเข้าสู่พื้นที่
ด้วยความเที่ยงตรง

⑬ แผ่นรองป้อนชิ้นงาน (Front spacer)
ระคองแผ่นงานให้อยู่ในแนวระดับก่อนการป้อน

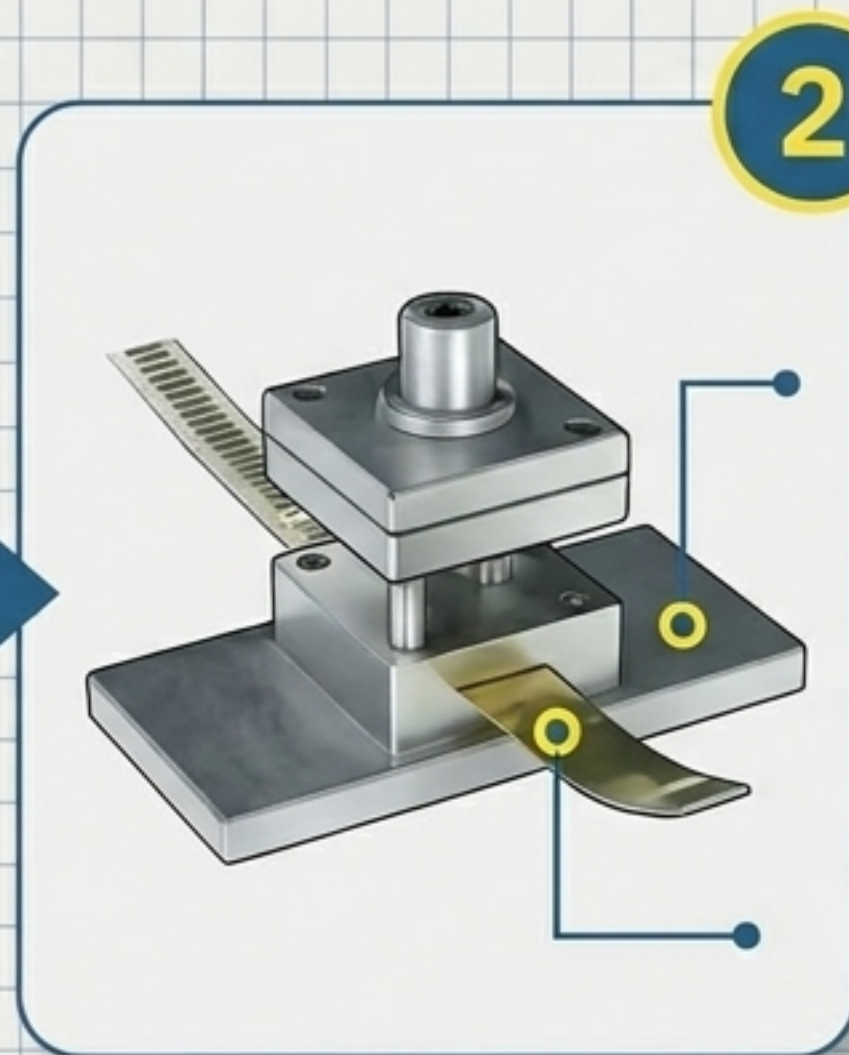

⑯ ⑰ สกรูหัวฝัง (Socket screw)
จับยึดชิ้นส่วนทั้งหมดให้ประกอบติดกัน

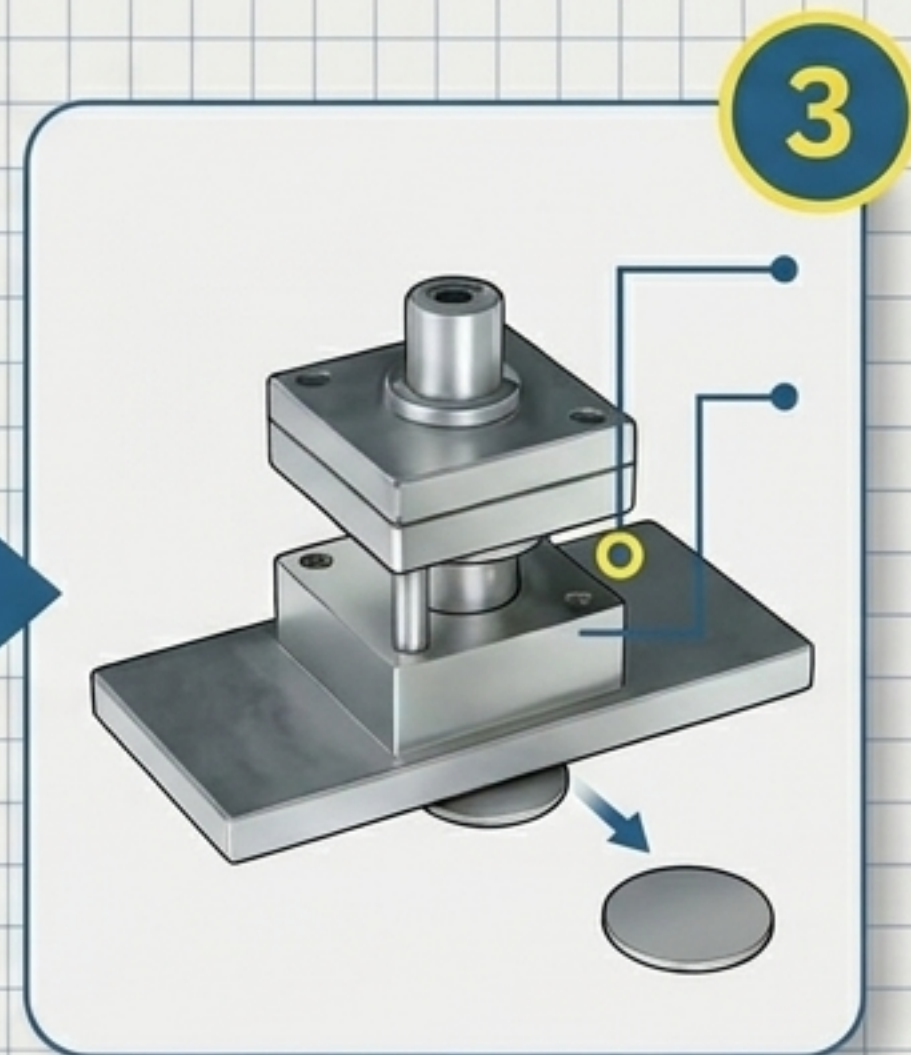
ลำดับขั้นตอนการทำงาน: เริ่มต้นการป้อน

Step 1: ติดตั้ง (Install)
ติดตั้งแม่พิมพ์เข้ากับเครื่องป้อน
และเตรียมแผ่นงาน (Strip)

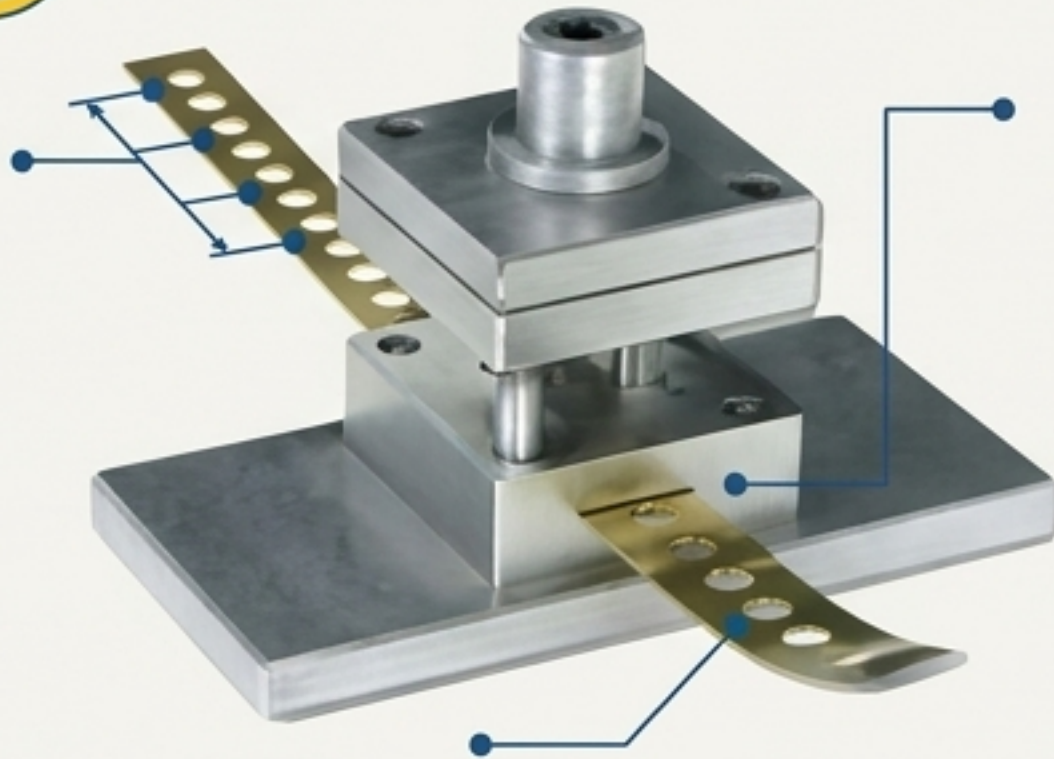
Step 2: ป้อนชิ้นงาน (Insert)
สอดแผ่นงานแนบกับแผ่นบังคับ
ชิ้นงาน (Back gage) จนชนสลัก

Step 3: ป้อนชิ้นงาน (Press)
กดสวิตช์ควบคุม ฟันชั้เลื่อนลงเจาะ
แผ่นปลดชิ้นงาน (Stripper)
ทำงานเมื่อฟันชั้เลื่อนขึ้น

ลำดับขั้นตอนการทำงาน: การทำงานต่อเนื่อง

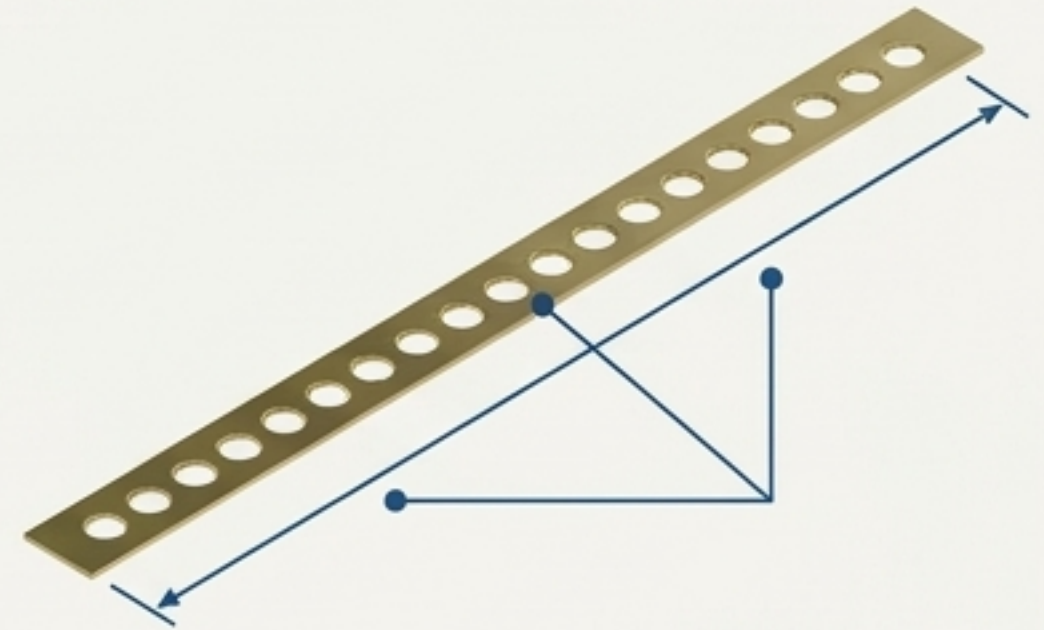
4

Step 4: ป้อนต่อเนื่อง (Continuous Operation)

เลื่อนแผ่นงานและป้อนในลักษณะเดียวกัน
ไปตลอดความยาวของแผ่น

5

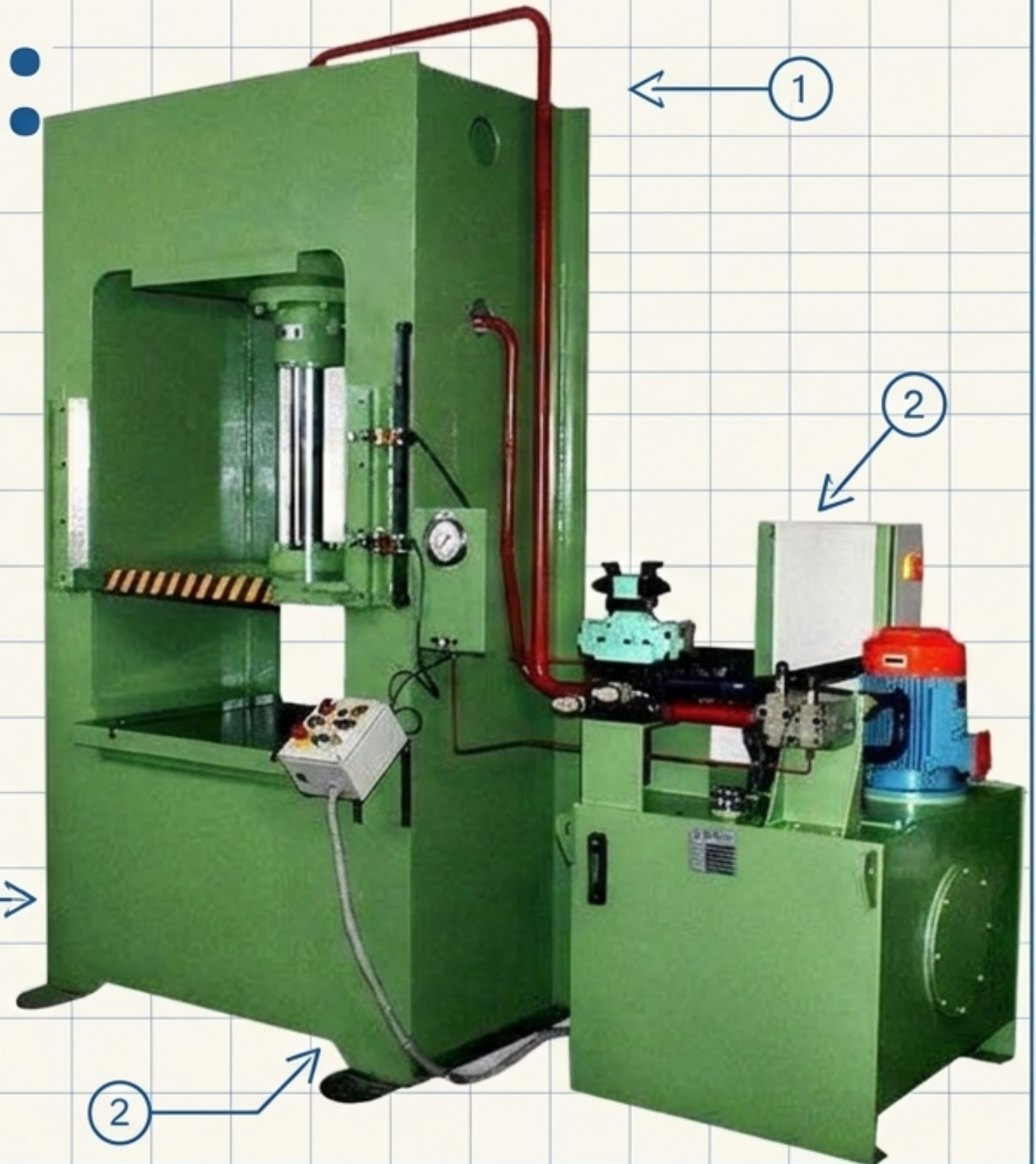
Step 5: ชิ้นงานสำเร็จ (Finished Result)

ได้แผ่นงานที่ผ่านกระบวนการป้อนเจาะรู
สมบูรณ์ตลอดความยาว

ขุมพลังของระบบ: เครื่องปั๊มโลหะ

- เครื่องปั๊ม (Press Machine) อาศัยกำลังจากมอเตอร์ เครื่องยนต์ หรือไฮดรอลิก
- ทำหน้าที่ อัด หรือ กระแทก ชิ้นงานให้ขาดออกจากกันเป็นรูป หรือโค้งงอตามแม่พิมพ์
- การเลือกเครื่องปั๊มส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพและความปลอดภัย!

เปรียบเทียบเครื่องปั๊ม (Crank vs. Hydraulic Press)

ระบบกลไก (Crank/Mechanical)

แหล่งกำลัง:
มอเตอร์ / ระบบกลไกข้อเหวี่ยง

ความเร็ว:
ความเร็วสูงสุดที่กึ่งกลางของช่วงชัก
(Stroke)

งานที่เหมาะสม:
งานตัดแผ่นเปล่า (Blanking)
ที่ต้องการความเร็วสูง

ระบบไฮดรอลิก (Hydraulic)

แหล่งกำลัง:
ระบบน้ำมันส่งกำลัง

กำลังอัด/ช่วงชัก:
แรงบีบสูง (20-10,000 ตัน),
ช่วงชักยาว (10-800 มม.)

งานที่เหมาะสม:
งานขึ้นรูปลึก (Deep drawing)
การเคลื่อนที่ช้าแต่ให้แรงบีบมหาศาล

กฎความปลอดภัยขั้นสูงสุด (Critical Safety Rules)

① →

**อุปกรณ์ป้องกัน
(PPE & Guards)**

สวมใส่อุปกรณ์ป้องกัน
ส่วนบุคคล และต้องมี
Guard ป้องกันที่
เครื่องจักรเสมอ

**ห้ามใช้มือเปล่า
(No Direct Hands)**

ใช้คีมหรืออุปกรณ์ช่วยจับ
ชิ้นงาน ห้ามเอามือ
สอดระหว่างแม่พิมพ์
เด็ดขาด

**สวิตซ์เท้า
(Pedal Safety)**

สวิตซ์ควบคุมแบบเท้าเหยียบ
ต้องมีฝาครอบ
ป้องกันสิ่งอื่นมากระทบ

**ตัดกระแสไฟ
(Power Off)**

ขณะเปลี่ยนแม่พิมพ์
ต้องปิดสวิตซ์ไฟของ
เครื่องปั๊มทุกครั้ง!

② ←

บทสรุปพื้นฐานแม่พิมพ์โลหะ (Masterclass Summary)

นิยาม: หัวใจสำคัญของการผลิตจำนวนมากแบบมีมาตรฐาน

โครงสร้าง: ทำงานประสานกัน 4 ระบบ (เจาะ, นำเลื้อน, ฐาน, ป้อน)

กระบวนการ: ป้อนแผ่นงาน (Strip) เข้าแทนป้อนเพื่อให้ได้ชิ้นงาน

ความปลอดภัย: เครื่องป้อนมีสปีดสูง ต้องปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด

พร้อมก้าวสู่บทเรียนถัดไปในการสร้างชิ้นส่วนแม่พิมพ์!
(Ready for the next lesson in die production!)

